

16 december 2025

Energimarknadsinspektionen

Box 155

631 03 ESKILSTUNA

2026-01-08

Organisationsnummer:	556417-0800	Sökandens referens:	Åsa Tidell
Redovisningsenhet:	RER01011	Telefon:	070.2844261
		E-post:	asa.tidell@vattenfall.com

2026-100024-0001

Ansökan om nätkoncession för linje enligt ellagen (1997:857) för en ny 130 kV-kraftledning i luftledningsutförande mellan Litslena station och Bålsta station i Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuner, Uppsala och Stockholms län, och återkallelse av befintlig 70 kV-ledning (ÄL7 S4 och ÄL7 S5 och ÄL84).

ANSÖKAN

Ny nätkoncession för linje

Vattenfall Eldistribution AB (Vattenfall Eldistribution) ansöker om tillstånd att bygga och driva en ny 130 kV-kraftledning¹ i luftledningsutförande mellan station Litslena och station Bålsta i Enköping, Håbo och Upplands-Bro kommuner i Uppsala och Stockholms län (ÄL69 S4). Ledningen kommer att bli cirka 31 km lång. Koncession för ledningen söks att gälla tills vidare. Sträckningen för vilken koncession söks redovisas på karta i Bilaga 1 Koncessionskarta.

Aktuell koncessionsansökan är uppbyggd av två separata ledningsprojekt som har slagits samman till en gemensam koncessionsansökan. Eftersom projekten till största del har pågått och behandlats separat är aktuell koncessionsansökan uppdelad i två delar. En del som hanterar projekt Litslena-Bålsta och en del som hanterar projekt Ryssviken. Projekt Ryssviken var tidigare planerat som en koncessionsändring men ingår nu i koncessionsansökan för ledningen Litslena-Bålsta. I bilaga 7 presenteras en gemensam konsekvensbedömning för de två projekten.

Återkallelse av nätkoncession för linje

Vattenfall Eldistribution ansöker om återkallelse av del av befintlig koncession 731 Fan, en 70 kV-kraftledning i luftledningsuppförande mellan Litslena station och Håtuna station (ÄL7 S4) och mellan Håtuna station och Bålsta station (ÄL7 S5). I denna ansökan ingår också återkallelse av en del av ledning med littera, ÄL84, vilken också ingår i koncession med anläggningsnummer 731 FAn. Vattenfall Eldistribution efterfrågar att Ei ska besluta om återställningsåtgärder för rasering av befintliga ledningar.

Aktuell ledningssträckning som omfattas av återkallelse framgår av karta i Bilaga 9. Rasering och återkallelse.

Bakgrund till sammanslagningen av delprojekt Litslena-Bålsta och delprojekt Ryssviken

Svenska kraftnät planerar för att bygga en ny 400 kV luftledning mellan transformatorstationerna Hamra i Enköpings kommun och Överby i Sollentuna kommun. Vattenfall Eldistributions befintliga 70 kV-ledning

¹ 145 kV-konstruktionsspänning

(ÄL7 S4) är vid Ryssviken delvis sammanbyggd med Svenska kraftnäts befintliga 220 kV ledning, RL6 S5, som planeras att rivas, för att ge plats åt en ny 400 kV-ledning. För att möjliggöra Svenska kraftnäts nybyggnation krävs anpassning av Vattenfalls elanläggning på en sträcka om c 6 km. Planeringen för ombyggnationen som krävs för att anpassa Vattenfalls befintliga ledning har getts projektnamnet Ryssviken. Samråd för ombyggnationen hölls under våren 2022. Eftersom Svenska kraftnät är beroende av att Vattenfall Eldistribution flyttar och anpassar befintlig ledning till deras planer för den nya 400 kV-ledningen började Vattenfall Eldistribution ta fram ansökningshandlingar för en ändring av befintlig koncession. Samråd angående ombyggnationen har genomförts. Länsstyrelsen beslutade att ombyggnationen inte kan antas medföra betydande miljöpåverkan.

Vattenfall Eldistribution har tidigare ansökt om förlängning av befintlig 70 kV-ledning, (koncession med anläggningsnummer 731 Fan). I samrådsprocessen inkom Länsstyrelsen Uppsala med besked om att den befintliga ledningen igenom Hjälstaviken inte fortsatt skulle tillåtas. Utöver detta såg Vattenfall Eldistribution behovet av att spänningshöja den befintliga ledningen till 130 kV. Under 2023 påbörjade Vattenfall Eldistribution arbetet med att ta fram en ny koncessionsansökan för linje, för en ny 130 kV-luftledning mellan Litslena-Bålsta (vilken denna ansökan avser).

Vattenfall Eldistribution har nu valt att slå samman de två projekten, ombyggnation av befintlig 70 kV-ledning vid Ryssviken och den nya 130 kV-ledningen mellan Litslena-Bålsta. Detta motiveras med att delsträckan Ryssviken då kan bli en del av den nya koncessionen för 130 kV-ledningen.

Förlängningsärende, diarienummer 2018-100106

Vattenfall Eldistribution har ansökt om förlängning av koncessionen 731 Fan. Förlängningsärendet delades upp i åtta delsträckor, varav en av sträckorna är Litslena-Håtuna. Ei begärde att ansökningshandlingarna skulle kompletteras och Vattenfall Eldistribution tog fram nya ansökningshandlingar för förlängningsärendet. I samrådet inkom länsstyrelsen Uppsala med ett yttrande där de motsatte sig fortsatt ledningssträckning igenom Hjälstavikens naturreservat och Natura2000-område och ville se en omlokalisering av ledningen. Därmed valde Vattenfall Eldistribution att starta ett nytt ledningsprojekt för att ersätta befintlig ledning Litslena-Håtuna. Den nya ledningen är omlokaliserad och berör inte Hjälstaviken. Ansökningshandlingar för omlokalisering samt spänningshöjning har tagits fram (aktuell koncessionsansökan). Under tiden som det nya ledningsprojektet Litslena-Bålsta pågått har Vattenfall Eldistribution regelbundet uppdaterat Ei att förlängningsärendet 2018-100106 önskats vara pausat.

Aktuell koncessionsansökan ska ersätta del av den befintliga koncessionen 731 Fan. Detta gör att Vattenfall Eldistribution önskar att förlängningsärendet fortsatt kan vara pausat.

Ett separat dokument för rasering och återställningsåtgärder bifogas ansökan, se Bilaga 9 till koncessionsansökan.

YRKANDEN

Vattenfall Eldistribution yrkar att:

- a) bolagets ansökan om nätkoncession för linje avseende sträckan Bålsta-Litslena (inklusive ledningssträcka benämnd Ryssviken i ansökningshandlingarna) bifalls i sin helhet och att Bilaga 1 Koncessionskarta utgör koncessionskarta samt att
- b) bolagets ansökan om återkallelse av befintlig koncession 731 Fan bifalls men att återkallelsen ska träda ikraft först när ny koncession enligt punkten 1 ovan vunnit laga kraft, den nya ledningen för sträckan Bålsta-Litslena är tagen i drift och Vattenfall Eldistribution meddelat detta till Energimarknadsinspektionen.

BAKGRUND OCH BEHOV

Stockholmsregionen står inför en ökad tillväxt med bland annat stora exploateringar för bostäder, företag och industriområden vilket medför ett ökat elbehov. Därtill kommer den ökade elektrifieringen

som ett led i omställningen till ett fossilfritt samhälle. Utöver det ökade elbehovet ställer samhället allt högre krav på en tillförlitlig elförsörjning.

Ledningen Litslena-Bålsta utgör en del av Kapacitet Stockholm vilket är Vattenfall Eldistributions storsatsning för att uppgradera regionnätet i Stockholms län och väsentliga kraftledningar i angränsande län. Inom ramen för Kapacitet Stockholm spänningshöjs dagens 70 kV-ledningar till 130 kV vilket ger en ökad kapacitet och driftsäkerhet. För att möta samhällsutvecklingen i form av tillväxt och myndighetskrav samt Vattenfall Eldistributions egna krav på leveranssäkerhet behöver kapaciteten ökas i regionnätet i det aktuella området.

Som en del i detta planeras en ny 130 kV-kraftledning (ÄL69 S4) mellan stationerna Litslena och Bålsta, vilken ska ersätta den befintliga 70 kV-kraftledningen (ÄL7 S4 och ÄL7 S5) mellan dessa stationer.

Byggnationen av en ny 130 kV-kraftledning i området är en viktig del i förstärkningen av regionnätet. En förstärkning av regionnätet är en förutsättning för att skapa ett robust och driftsäkert elnät i regionen som tillfredsställer såväl nuvarande som framtida behov.

STRÄCKNING OCH UTFÖRANDE

Ledningssträckning för vilken koncession söks framgår av bifogad karta (Bilaga 1. Koncessionskarta) samt bifogad shapefil (Bilaga 4. Koncessionslinje). Den del av ledningens planerade sträckning som börjar vid en befintlig stolpe öster om Lingonbacka och slutar vid en befintlig stolpe nordöst om Nyborg benämns Ryssviken och har hanterats i ett separat projekt.

Ledningens tekniska utformning redovisas i teknisk beskrivning (Bilaga 8. Teknisk beskrivning). För ledningens sträckning och utformning inom projektet Litslena-Bålsta redovisas närmare i miljökonsekvensbeskrivningen (Bilaga 2 MKB Litslena-Bålsta) och för ledningens sträckning och beskrivning inom projektet Ryssviken i det förenklade underlaget (Bilaga 2 Förenklat underlag Ryssviken).

Den planerade ledningen ska gå mellan stationen i Litslena (Enköpings kommun) till stationen i Bålsta (Håbo kommun). Ledningen går också genom Upplands-Bro kommun. Ledningen är en 130 kV-växelströms luftledning.

Ledningssträckningen är totalt cirka 31 km lång mellan station Litslena och station Bålsta. Ledningen utförs som luftledning, framför allt uppförd i träportalstolpar. För sträckan som utgör projektområde för Ryssviken är ledningssträckan cirka 6 km lång och utförs i träportal- och gitterstolpar.

SAMRÅD

För information om samråd hänvisas till underlag för samrådsredogörelse för Litslena-Bålsta och Ryssviken (Bilaga 5 till koncessionsansökan).

Två separata samråd har genomförts för de två delprojekten. För Ryssviken genomfördes ett samråd 2022 och för Litslena-Bålsta genomfördes ett kombinerat utrednings- och avgränsningssamråd våren 2024. Två separata samrådsredogörelser bifogas ansökan.

Vad gäller frågan om betydande miljöpåverkan har Vattenfall Eldistribution utan föregående beslut från länsstyrelsen valt att utgå från att delprojekt Litslena-Bålsta kan antas medföra betydande miljöpåverkan och delprojekt Ryssviken har efter samråd fått beslut från länsstyrelsen i Uppsala att

projektet inte utgör betydande miljöpåverkan. Beslut finns bifogat till Bilaga 2. Förenklat underlag Ryssviken.

MILJÖKONSEKVENSER OCH HÄNSYN

Den planerade kraftledningen kommer att påverka miljön. Ledningen blir synlig i landskapet i de avsnitt där den går i öppet landskap och där den passerar vattendrag. Ledningen tar skogsmark och åkermark i anspråk, och störning kan uppstå under byggfas. De natur- och kulturvärden som påträffats inom den planerade ledningsgatan bedöms påverkas genom habitatförlust, ökad ljusinstrålning och störning under byggnation.

För mer information om ledningens miljökonsekvenser och hänsyn hänvisas till MKB Litslena-Bålsta och Förenklat underlag Ryssviken samt Bilaga 7. Samlad bedömning.

Vattenfall Eldistribution avser att vidta flera hänsynsåtgärder för att mildra eventuella negativa effekter av den planerade ledningen.

ÖVRIGT

För rasering av den befintliga ledningen genom Hjälstavikens naturreservat och Natura 2000-område har dialog inletts med Länsstyrelsen i Uppsala län. Vattenfall Eldistribution har gjort provtagningar under vintern 2025 av stolpar och jord i området för att bedöma föroreningsituationen kring stolpar, stag och fundament. Resultatet av denna provtagning kommer sedan att diskuteras med Länsstyrelsen i Uppsala län, och ligga till grund för diskussioner om att lämna anläggningsdelar i marken.

Eventuellt kommer det krävas dispens från naturreservatsföreskrifter, Natura 2000-prövning, anmälan om vattenverksamhet och dispens enligt kulturmiljölagen för raseringen inom detta område.

För Vattenfall Eldistribution, enligt fullmakt

Med vänliga hälsningar

Vattenfall Eldistribution AB

Åsa Tidell

Bilagor till koncessionsansökan

Bilaga 1. Koncessionskarta

Bilaga 2. MKB med bilagor, Förenklat underlag med bilagor

Bilaga 3. Fastighetsförteckning och rättighetsförteckning

Bilaga 4. Koncessionslinje

Bilaga 5. Samrådsredogörelse med bilagor för Litslena-Bålsta och Ryssviken

Bilaga 6. Kostnadsberäkning

Bilaga 7. Samlad bedömning

Bilaga 8. Teknisk beskrivning

Bilaga 9. Rasering och återkallelse